

DER HEILIGE AURELIUS

UND SEIN KLOSTER

FUNDATIO IN SIGNIS MONASTERIJ

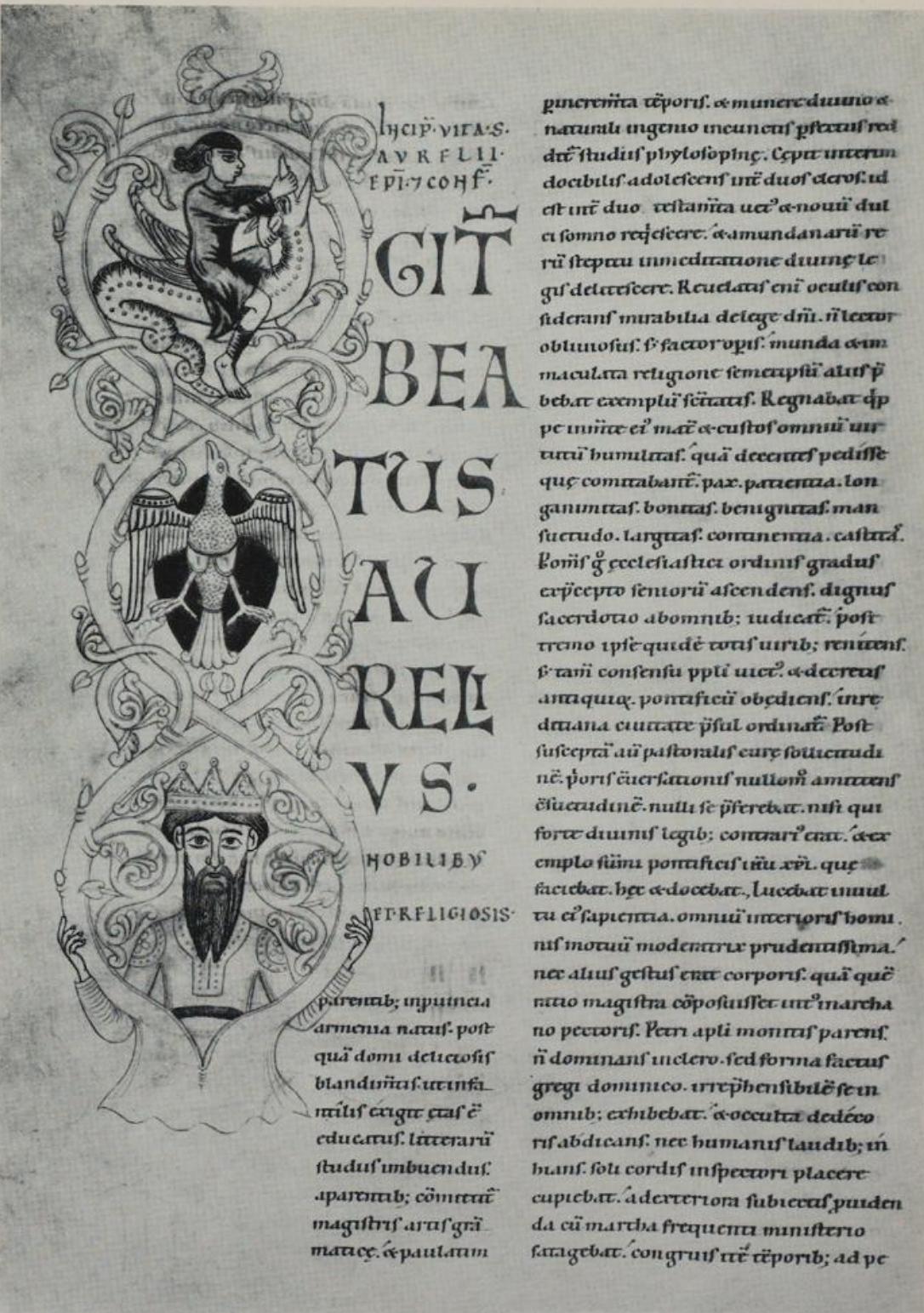
Hirsaugiensis facta per Erlafridum Comitem
de Calba, & Nottungum Filium ejus Episcopum Ver-
cellensis Ecclesiae, Anno Dominicæ Nativitatis
Octingentesimo atque Tricesimo.

Scripturus auxiliante Domino nostro Iesu Christo historiam insignis Monasterij Hirsaugiensis, operæ pretium fore arbitratus sum ab ejus fundatione prima initium sumere, & quæ caufa moverit ipsius Fundatores, in primis demonstrare. Fuit eo tempore, quo Ludovicus primus Magni Caroli Filius Romanum gubernabat Imperium, Comes quidam in Calba, nomine Erlafridus, vir dives, potens, ac magnus, etiam in conspectu Cæsaris Ludovici. Hic habebat filium gentili vocabulo Nottungum, in omni doctrina Scripturarum eruditum, qui propter scientiam litterarum, & morum integritatem sub Carolo Imperatore Magno, Vercellenis Ecclesiae Pontificatum fuerat aſſectus. Is postquam Ecclesia sua per aliquot annos strenue præfuisser, dulcem revisendi patriam cupidinem incidit, quam ne vacuus cerneret, cogitare anxius coepit, quo illam munere honoret. Imperatrat non longè prius magnis quidem precibus ab Archiepiscopo Mediolani Corpus Divi atque sanctissimi quondam Praefulis Rhedianorum Aurelij Armeni, sacras reliquias, omni auro & jaspide pretiosiores, quas de Mediolano ad Ecclesiam suam Vercellensem deferens, in Mausoleo pulchro, quod eis præparaverat, collocavit. Visiturus itaque patriam, & dulces in natura parentes, hunc thesaurum inferre Germanis loco muneric præcipui cogitavit. Inter spem metumque fluctuans omnino, ne forsitan haec illatio aut sanctissimo displiceret Aurelio, aut si populo innotueret Vercellensi, à suo cogeretur resilire proposito, rem omnem Divino nutui commisit terminandam. Tota igitur mente conversus ad Deum, ac prope sepulchrum S. Aurelij noctem ducturus insomnem, humi devotus provolvitur; & his verbis ad Sanctum Christi Confessorem Aurelium precatur: *Aureli sanctificime*

B

Nottung, Ep.
Vercellensis
Filius Erla-
fridi Comit.

Corpus S. Au-
reli transfer-
sus Vercellias.

HICIP. VITAS.
AVR. F. LII.
EPI. Y COHF.

GIT
BEA
TUS
AU
RELI
VS.

HOBILIS Y

EFELIGIOSIS

parentib; impunita
armenia natus. post
quā domi deliciis
blandim̄is utinfa
mīlis erigit etas ē
educatus. litterarū
studus imbucndus.
parentib; cōmittat
magistris arat̄ grā
matice. & paulatim

guncem̄ta tēporis. & munere diuino &
naturū ingenuo incuncus p̄st̄tus red
dit̄ studiū phyllosping. C̄p̄it interum
docibilis adolescentis ut̄ duos cleros. id
est ut̄ duo. testam̄ta uer̄ & nouū dul
ci somno req̄sicerit. & amundanariū re
rū step̄tu in meditatione diuine te
gu delat̄scere. Reculatis enī oculis con
siderans mirabilia delege dñi. n̄ lector
obliviosus. & factor op̄is mundā & im
maculata religione semperst̄ alius p̄
bebat exemplū sc̄ntatis. Regnabat q̄p
pe inuit̄ eī mat̄ & custos omnū ur
tutū humilitat̄. quā decentes pedisse
que comitabant̄. pax. patientia. lon
ganimitas. bonitas. benignitas. man
suctudo. largitas. continentia. castitad̄.
Rom̄s ḡ ecclasiastici ordinis gradus
ex p̄cepto seniorū ascendens. dignus
sacerdotio ab omnib; iudicat̄. post
trecento ip̄s̄ quidē totis virib; renūens.
s̄ tam̄ consensu pp̄lū uicer̄. & decretos
antiquiq; pontificiū obediens. inre
ditana ciuitate p̄sul ordinat̄. Post
suscep̄ta aut̄ pastoriū eur̄e sollicitudi
nē. p̄oris c̄uersationis nullom̄ amittens
discutidūc. nulli se p̄st̄ebat. nisi qui
forte diuinis legib; contrarīc̄iat. & ex
empla sūni pontificis iūi xp̄i. que
faciebat. h̄ec & docebat. luccat inul
tu c̄ sapientia. omnū interioris homi
nis motuū modernatrix prudentissima.
nec aliis gestus erat corporis. quā quē
ratio magistra cōposuisset ut̄ marcha
no pectoris. Petri apli montis parentis.
n̄ dominans in clero. sed forma factus
gregi dominico. irrephensibile se in
omnib; exhibebat. & occulta dedico
ris abdicans. nec humanis laudib; in
huius. soli cordis inspectori placere
cupiebat. ad certiora subiectas p̄uiden
da cū marcha frequenti ministerio
satagebat. congruis ut̄ tēporib; ad pe

s. Aurelius.

10 Älteste Darstellung des hl. Aurelius, um 1140

11 Der hl. Aurelius. Einblattdruck um 1510—20

Oratio Ad Sanctissimum Aurelium ep̄m et confessorem Hyrsaugie
in finibus orcinæ Silue requiescentem.

O gloriose Aureli sacerdos dei altissimi. O bē pontifex hyrsaugie corpo
raliter requiescēs: et in celo iam christo cōregnans: succurre nobis quesu
mus. in hac valle lachrimarū in ifirmitate capitis et quacūqz tribulatiōe la
boratibus. Ver, Egregie christi presul Aureli: pro nobis ad dñm supplex
intercede. Ut ab ifirmitate capitis et corporis liberati. Christum in te iugiter
valeamus laudare. Oremus. O m̄ps sempiterne deus qui in sc̄is tuis mi
rabilis existis: maiestatis tue potentia suppliciter imploramus: ut b̄ti Ju
reli confessoris tui atqz p̄tificis prōcīnia humiliter requirētes: ipsius meri
tis et p̄cibus ab ifirmitate capitis et om̄i tribulatiōe liberati. atqz sanitati cor
poris restituti: gratiarū tibi in ecclia tua dignas redere valeamus actiones
et post hāc vitā ad eterna gaudia pringere mereamur. per eū qui venturus
est iudicare viuos et mortuos et seculū per ignem. Amen. Lang cleo

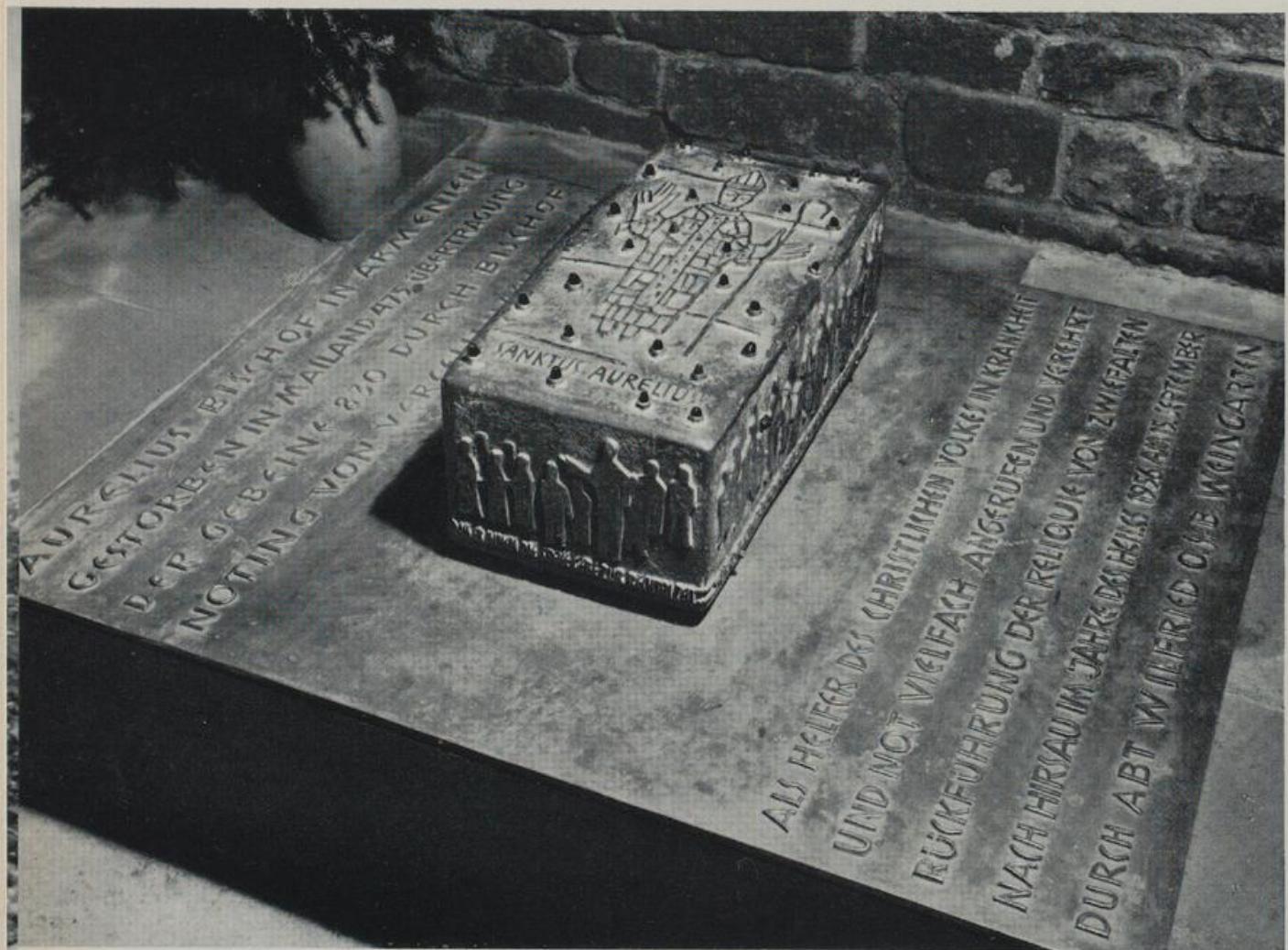

12 Äußeres von St. Aurelius

13 Flechtwerkplatte aus St. Aurelius, 9. Jahrhundert

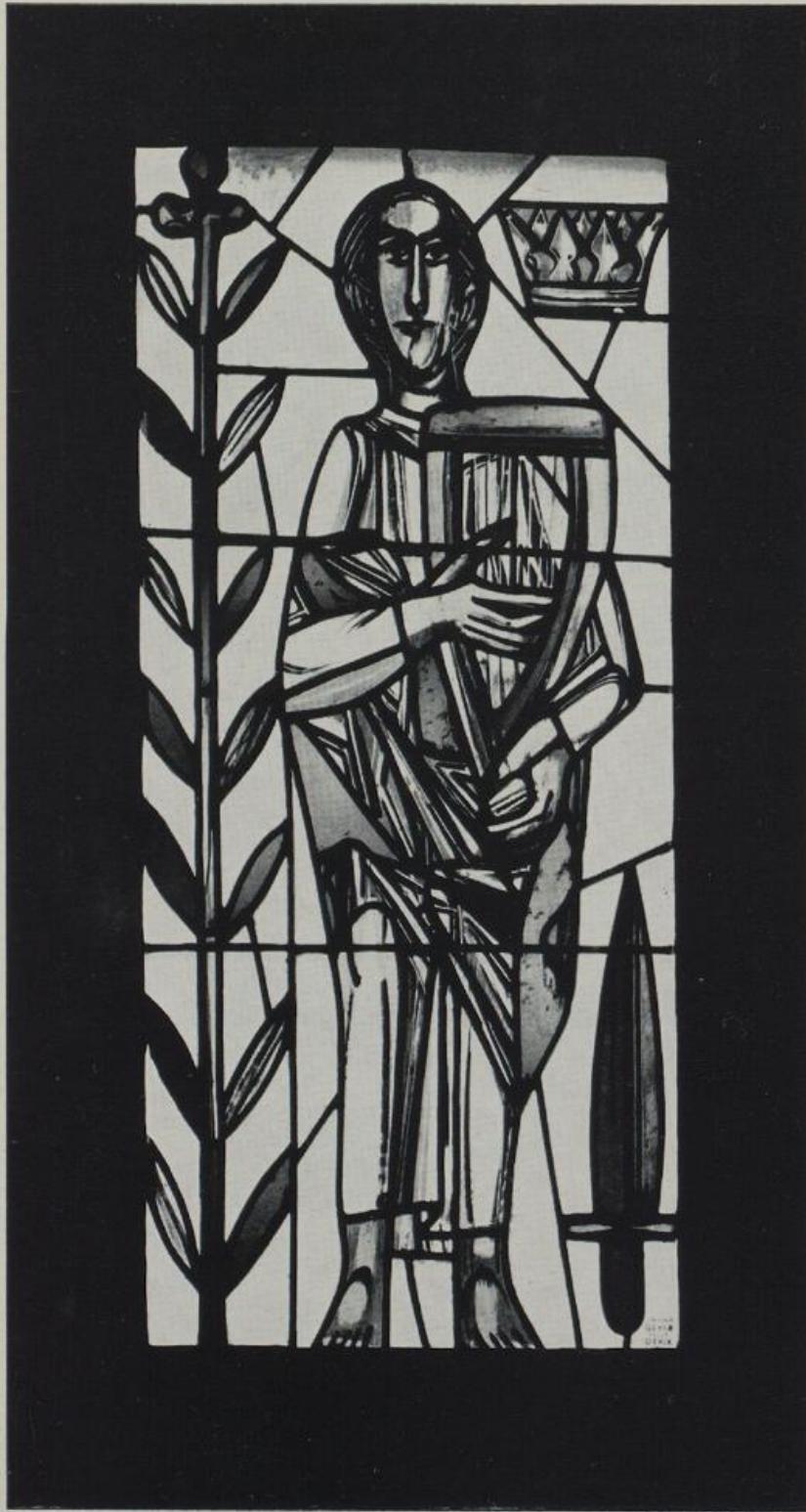
Kreisarchiv
Calw

14 *Der Aurelius-Schrein*

15 *Inneres von St. Aurelius nach der Restaurierung, 1955*

16 · 17

*König David und St. Benedikt.
Glasfenster von Wilhelm Geyer
in der Aureliuskirche, 1955*

18 Das alte Aureliuskloster. Gemälde von Sebald Bopp, um 1480